

[„Vnitřek Země“ u Teilharda]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1962\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1962\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 13. 12. 1962
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 13. 12. 1962

[„Vnitřek Země“ u Teilharda]

13. 12. 62

Dosti nepochopitelně mluví T. de Ch. o „Dedans de la Terre“ (70).¹ Jsou tu zároveň dvě věci, s nimiž nemůžeme souhlasit. Předně můžeme najít jisté (byť leccjak nevýrazné a jinde – na jiných místech – zproblematizované) náznaky jakéhosi paralelismu. Čteme kupř. (str. 72), že až dosud spící aktivity předživotu se dávají do pohybu *pari passu* s probuzenými (-ním) silami syntézy, které jsou skryty v hmotě.² Jsou tedy tyto „síly syntézy“ něčím jiným než „radiální energií“ (neboli „spirituální energií“) – jak o tom ostatně svědčí i slova o „rozvoji spirituální energie“ (str. 71),³ kterými je naznačeno, že nejde o nepředmětné „vnitřní“ v našem smyslu. Naproti tomu ukazuje Teilhard, že růst elementárních svobod je umožněn syntetickým vzrůstem molekul, jimž tyto svobody jsou „vnitřní“ (qu’elles sous-tendent) (72).⁴ K oné syntéze by však vůbec nedošlo, „si le Globe, dans son ensemble, ne reposerait pas à l’intérieur d’une surface close les nappes de sa substance“ (dtto).⁵ K vzrůstu vnitřního dochází tedy ve dvojím „enroulement“ (navíjení), totiž v navíjení molekuly na sebe a v navíjení planety na sebe. (72–3)⁶ Už od počátku je tu dána jednota pluralitních infinitezimálních center, která představuje „solidární masu“ center, strukturálně mezi sebou vázaných podle podmínek svého vzniku a svého vývoje. Tato poslední formule stojí v napětí se začátkem sentence, kde se mluví o počátečním kvantu vědomí, obsaženém v našem světě⁷ (podmínky vývoje už jsou situací *po* počáteční situaci). T. de Ch. chce snad říci, že již od počátku existuje jakási jednota individuálních partikulí, která má ovšem vnitřní charakter. A tato počáteční jednota to je, co dává do pohybu vše další.

13. 12. 62⁸

621213

¹ J. Zeman, *Poznání a informace. Gnoseologické problémy kybernetiky*, Praha 1962. – Pozn. red.

² Tamt., str. 50. – Pozn. red.

³ Tamt., str. 26. – Pozn. red.

⁴ Tamt., str. 28. – Pozn. red.

⁵ Tamt., str. 27. – Pozn. red.

⁶ W. R. Ashby, *Kybernetika*, přel. K. Berka, Praha 1961. – Pozn. red.

⁷ Tamt., str. 157. – Pozn. red.

⁸ Tamt., str. 158. – Pozn. red.